

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/2/2018
Identifikačné číslo spisu:	5114234503
Dátum vydania rozhodnutia:	18.10.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. Ján Šikuta
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:5114234503.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu CASH REAL, s.r.o., so sídlom v Žiline, Komenského 63A/8357, zastúpeného JUDr. Rastislavom Skybom, advokátom so sídlom v Žiline, Farská 6, proti žalovanej E., bývajúcej vo C., zastúpenej advokátskou kanceláriou ADVOKÁT ADRIANA HRDINOVÁ, s.r.o., so sídlom v Žiline, Vojtecha Spanyola 1726/13, IČO: 47 245 841, o zaplatenie 70.000,- Eur s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 8 C 140/2015, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Žiline zo 16. júna 2016, sp. zn. 9 Co 151/2016, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline zo 16. júna 2016, sp. zn. 9 Co 151/2016 z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Žilina (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 5. augusta 2015 č. k. 8 C 140/2015-38 v spojení s opravným uznesením zo dňa 5. januára 2016 č. k. 8 C 140/2015-60 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi 70.000,- Eur s úrokom z omeškania vo výške 6 % ročne od 16. októbra 2013 do zaplatenia a takisto uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania, vo zvyšnej časti súd žalobu zamietol. Vykonaným dokazovaním dospel k záveru, že došlo k poskytnutiu peňažných prostriedkov priamo žalovanej spolu vo výške 69.810,20 Eur a aj plnenie súdnej exekútorke S. vo výške 279,80 Eur bolo zo strany žalobcu poskytnuté v prospech žalovanej, čo inak podľa § 454 Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“) podľa práva žalovaná mala plniť sama. Medzi účastníkmi bola uzatvorená zmluva o kúpe nehnuteľnosti, ktorá neskôr v súdnom konaní bola vyhodnotená ako neplatná. Suma 70.000,- Eur predstavovala kúpnu cenu, ktorú zaplatil žalobca. Súd prvej inštancie tak ako bezdôvodné obohatenie vo výške vyplateného plnenia priznal žalovanú sumu 70.000,- Eur aj s príslušenstvom.

2. Na odvolanie žalovanej Krajský súd v Žiline (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom zo dňa 16. júna 2016 sp. zn. 9 Co 151/2016, rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalobcovi nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s dôvodmi napadnutého rozhodnutia. Žalovaná vznesla námietku premlčania, pričom za začiatok plynutia premlčacej doby považovala dátum, kedy mal žalobca za ňu plniť, t. j. 19. september 2011. V danom prípade mal odvolací súd za to, že

relevantným dátumom pre začatie plynutia premľacej doby bolo rozhodnutie o tom, že žalovaná je vlastníčkou predmetných nehnuteľností. Dátumom vykonateľnosti začala plynúť aj premľacia doba. Až týmto momentom bolo zrejmé, že došlo k bezdôvodnému obohateniu žalovanej na úkor žalobcu. Vzhľadom na uvedené, keď odvolací súd vyhodnotil odvoláciu námietku žalovanej ako nedôvodnú, dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je vecne správne, a preto ho potvrdil.

3. Tento rozsudok odvolacieho súdu napadla dovolaním žalovaná, a to z dôvodov § 420 písm. f/ CSP a z dôvodu § 421 ods. 1 CSP, ktorý dôvod bližšie nešpecifikovala, len uviedla, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Pokiaľ ide o dôvod podľa § 420 písm. f/ CSP, v zásade namietala, že súdy jej nesprávnym procesným postupom znemožnili, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, najmä tým, že odvolací súd skutkovo a právne svoje rozhodnutie nezdôvodnil. Takéto odôvodnenie napadnutého rozhodnutia považuje za nepreskúmateľné, nezrozumiteľné, nezákonné, keď z neho nie je zrejmé, na základe akých skutočností a právneho posúdenia dospel odvolací súd k danému záveru. Významným porušením jej procesných práv bolo aj to, že jej nebolo umožnené vykonávať svoje práva na riadnom a pripravenom pojednávaní, kde by bola vypočutá a by sa mohla obhajovať, čím bolo porušené je právo na verejné vypočutie. Rovnako namietala aj to, že odvolací súd prijal záver o námietke premľania a začatí plynutia premľacej lehoty bez toho, aby uviedol právny predpis, že či takto určil moment začatia plynutia subjektívnej alebo objektívnej lehoty, čím je nepreskúmateľný a arbitrárny. Poukázala tiež na skutočnosť, že jej vôbec nebolo doručené vyjadrenie žalobcu k odvolaniu v odvolacom konaní. Na základe týchto dôvodov žiadala, aby rozsudky súdov oboch inštancií dovolací súd zrušil a vrátil vec na ďalšie konanie.

4. Žalobca navrhol dovolanie žalovanej v celom rozsahu zamietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie, ktoré má predpísané náležitosti (§ 428 CSP), podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie je potrebné zrušiť.

6. Dovolací súd je viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (§ 428 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

7. V danom prípade žalovaná uplatnila dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, je otázkou zákonnosti a jej riešenie patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

9. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

10. Dovolanie má v systéme opravných prostriedkov občianskeho súdneho konania osobitné postavenie. Ide o mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno iba v prípadoch Občianskym súdnym poriadkom výslovne stanovených napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré už nadobudlo právoplatnosť. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach túto osobitosť dovolania často vysvetľuje konštatovaním, že

dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nie je treťou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie (napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012).

11. Dovolací súd z obsahu dovolania žalovanej, ako aj z obsahu spisu zistil, že sa v ňom nachádza vyjadrenie žalobcu zo dňa 5. marca 2016 k odvolaniu žalovanej (č. l. 45 až 59 spisu), v ktorom sa podrobne vyjadruje ku skutkovým aj právnym základom rozsudku súdu prvej inštancie, ktoré vyjadrenie nebolo doručené žalovanej.

12. Ústavný súd Slovenskej republiky v súvislosti s uvedenou námietkou s odkazom na svoju judikatúru zdôraznil, že absencia vyjadrenia k opravnému prostriedku druhého účastníka konania je právne irelevantná (pozri I. ÚS 498/2011, II. ÚS 184/2015 a IV. ÚS 283/2011) napríklad vtedy, keď súd rozhodujúci o opravnom prostriedku, nezaložil svoje rozhodnutie na vyjadrení k opravnému prostriedku, teda vtedy, keď vyjadrenie k opravnému prostriedku nemalo zásadný vplyv na rozhodnutie o opravnom prostriedku.

13. Relevantná judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“), vzťahujúca sa k danej veci a princípy sú zhrnuté v rozhodnutí vo veci Ringier Axel Springer a.s. proti Slovenskej republike č. 35090/07, §§ 85 a 86, 4. október 2011, a neskôr uvedené zopakované v prípade Trančíková proti Slovenskej republike, č. 17127/12, § 39, 13. jún 2015, podľa ktorej:

- princíp rovnosti zbraní, ktorý predstavuje jeden z prvkov širšieho konceptu práva na spravodlivý proces vyžaduje, aby každej strane sporu bola daná rozumná možnosť prezentovať svoj prípad za podmienok, ktoré ju nevystavujú podstatnej nevýhode vo vzťahu k druhej strane sporu (Niderost-Huber proti Švajčiarsku, č. 18990/91, 18. február 1997, § 23),

- koncept práva na spravodlivý proces požaduje právo na kontradiktórny proces, v súlade s ktorým strany sporu musia mať príležitosť nielen mať vedomosť o dôkazoch, ktoré sú potrebné pre ich úspech v spore, ale tiež mať vedomosť o všetkých vykonaných dôkazoch a predložených vyjadreniach za účelom vplývať na rozhodnutie súdu. Akokoľvek, právo na kontradiktórny proces nie je absolútne, a toto právo môže závisieť na špecifických črtách daného prípadu (Krčmář a ostatní proti Českej republike, č. 35376/97, § 40, 3. marec 2000, Hudáková proti Slovenskej republike, č. 23083/05, § 26, Asnar proti Francúzsku (č.2) č. 12316/04, § 26, 18. október 2007, Vokoun proti Českej republike č. 20728/05 § 26, 3. júl 2008),

- konkrétny účinok daných vyjadrení k rozsudku domáceho súdu má len malý význam. Je na stranách sporu posúdiť, či je alebo nie je potrebné sa vyjadriť (Milatová a ďalší proti Českej republike, č. 61811/00, § 65, Gaspari proti Slovinsku, č. 21055/03, § 52, 21. júl 2009),

- zvlášť dôležitá v týchto veciach je dôvera účastníkov v spravodlivosť justície, ktorá je založená na viere, že títo mali možnosť vyjadriť svoje názory ku každému dokumentu založenému v spise (Asnar proti Francúzsku(2), č. 12316/04, § 25, 18. október 2007),

- nedoručenie písomných vyjadrení alebo dokumentov druhej strane a neumožnenie vyjadriť sa k nim v niektorých prípadoch nepredstavovalo porušenie práva na spravodlivý proces, keď udelenie takýchto práv a príležitostí by nemalo žiadny vplyv na výsledok konania a ustálený právny prístup v danej veci nebol spochybnený (Stepinska proti Francúzsku, č. 1814/02, § 18, 15. jún 2004, Sale proti Francúzsku, č. 39765/04, §§ 18, 19, 21. marec 2006, Verdu Verdu proti Španielsku, č. 43432/02, §§ 26 až 28, 15. február 2007).

14. Dovolací súd vzal v danom prípade na zreteľ individuálne okolnosti prejednávanej veci. Z obsahu vyjadrenia žalobcu k odvolaniu žalovanej, ktoré jej nebolo doručené na vyjadrenie, bolo zistené, že toto malo 14 strán a obsahovalo relevantné právne argumentácie. Nebolo teda možné dospieť k záveru, že takéto vyjadrenie a jeho obsah by boli zjavne bez významu pri rozhodovaní o veci, a teda jeho

nedoručenie druhej strane sporu nepredstavuje takú výnimku, kedy by to nebolo možné považovať v súlade s platnou judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva za porušenie práva na spravodlivý proces.

15. Keďže nedoručenie vyjadrenia účastníka konania druhému účastníkovi konania vytvorilo stav nerovnosti účastníkov v konaní pred súdom, čo je v rozpore s princípom kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní ako súčasť práva na spravodlivý proces, nebolo preto možné v tomto smere odvolacie konanie považovať za spravodlivé.

16. Keďže porušenie práva na spravodlivý proces vyššie uvedeným spôsobom nerešpektujúcim princíp rovnosti zbraní bolo dôsledkom nesprávneho postupu súdov v odvolacom konaní, bolo žalovanej znemožnené uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

17. Skutočnosť, že došlo v konaní k procesnej vade podľa § 420 písm. f/ CSP je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou nemôže byť považované za správne. Dovolaciemu súdu preto neostalo iné, než rozsudok odvolacieho súdu vo výroku, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie a v nadväzujúcom výroku o trovách odvolacieho konania zrušiť a vec mu v rozsahu zrušenia vrátiť na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 CSP v spojení s § 450 CSP).

18. Dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie žalovanej je opodstatnené a ďalej sa s vecnou stránkou dovolania nezaoberal. So zreteľom na to dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 CSP v spojení s § 450 CSP).

19. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

20. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec dovolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

21. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.